

Tarinoiden lumoa ja lukemisen iloa

Niina Mähönen & Elisa Helin

Opetushallitus

26.1.2024

Avain hukassa -video

<https://youtu.be/yP8YB-NnivU?feature=shared>

Esityksen sisältö

1. Lukutaito-ohjelma (2021-) ja Kansallinen lukutaitostrategia 2030
2. Lukeva varhaiskasvatus -ohjelma
3. Käytännön esimerkki Lukeva varhaiskasvatus -ohjelmasta: Eteiskirjasto

Lukutaito-ohjelma (2021-) ja Kansallinen lukutaitostrategia (2030)

Lukuliike → Lukutaito-ohjelma

Kansallisen lukutaitostrategian (2030) ja Lukutaito-ohjelman tavoitteena on monilukutaidon vahvistaminen Suomessa.

Strategian avulla edistetään ja vahvistetaan lukemisen kulttuuria.

Strategian suuntaviivojen tavoitteena on pitkäjänteinen ja johdonmukainen kansallinen, alueellinen ja paikallinen lukutaitotyö, jonka avulla Suomesta rakennetaan maailman monilukutaitoisin maa vuoteen 2030.

Lukutaitostrategian suuntaviivat

1. Luodaan ja vahvistetaan lukutaitotyön rakenteita.
2. Vahvistetaan monilukutaito-osaamista.
3. Innostetaan lukemaan ja monipuolistetaan lukutaitoa.

Lukeva varhaiskasvatus –ohjelman lähtökohdat

- Tarve tukea varhaislapsuuden lukutaitoa
 - Karvi 2023: vapaa-ajallaan säännöllisesti lukevien ekaluokkalaisten osaamistaso on korkeampi. Päivittäin lukevilla oppilailla oli kokonaisosaamisessa jopa vuoden etumatka muihin oppilaisiin.
- Tarve tukea varhaiskasvatuksen henkilöstöä pienten lasten lukivalmiuksien edistämisessä.

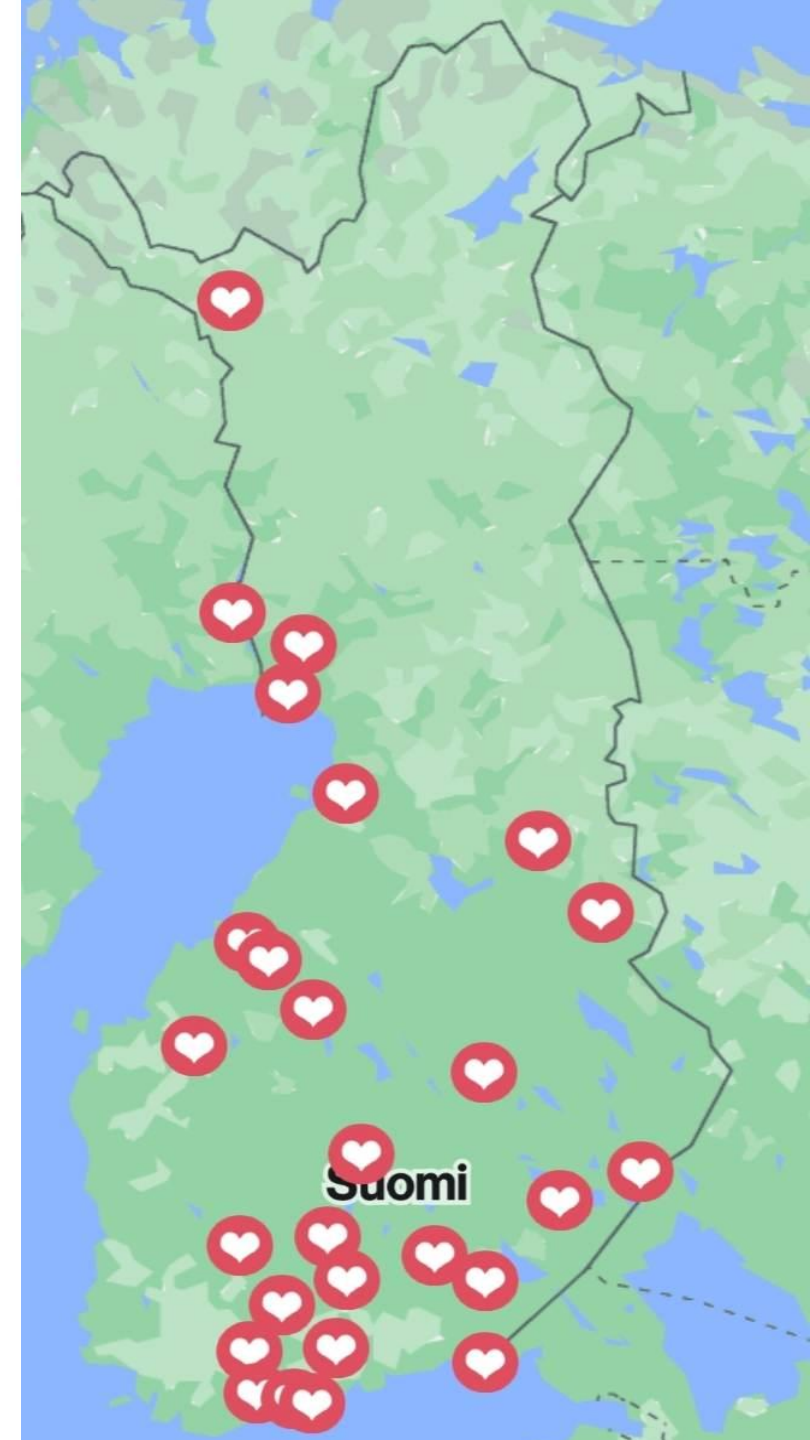
Lukeva varhaiskasvatus -ohjelman tavoitteet

1. Tehdä näkyväksi varhaiskasvatuksessa tapahtuva lukutaitotyö sekä lukemisen ja lukutaidon merkitys kaikelle oppimiselle.
2. Luoda pysyviä rakenteita, joilla tuetaan monilukutaidon varhaista kehittymistä sekä tekstien ja kirjallisuuden maailmaan kasvamista.
3. Vahvistaa vanhoja ja luoda uusia yhteistyömuotoja varhaiskasvatuksen, kirjaston, kotien sekä muiden lukutaitotyötä tekevien välille.

Lukeva varhaiskasvatus -pilotti keväällä 2023

- Pilottiin on osallistunut 27 varhaiskasvatuksen yksikköä ympäri Suomea.
- Alkukartoitus tammikuussa → yksilöllinen kehityskohde yksiköille
- Toteutus: verkoston Howspace-alusta, webinaareja, kirjakassi jokaiseen osallistuneeseen yksikköön, kirjoihin liittyvän pedagogisen materiaalin valmistelu.
- Loppukartoitus toukokuussa → pilotin vaikuttavuus

Loppukartoituksen tuloksia

- Luku- ja kirjoitustaidon valmiuksien tukeminen arjessa
 - Päivittäinen lukeminen
 - Lasten osallisuus
- Monikieliset lapset
 - Materiaalien käyttö eri kielillä
 - Pienryhmät, eriyttäminen
- Kirjastoyhteistyö
 - Kirjastokäynnit ja muu yhteistyö
 - Eteiskirjasto
- Muu yhteistyö luku- ja kirjoitustaidon valmiuksien tukemisessa
 - Ulkopuoliset vierailijat lukemaan lapsille
 - Vanhempainillat

Oivalluksia pilotista

"Opettajan ei tarvitse osata kaikkea vaan voidaan yhdessä pohtia ja kokeilla/tutkia esim. eri ohjelmia."

"Moni asia hautautuu arjen touhuihin. Asioita on hyvä nostaa välillä päällimmäiseksi mielessä."

"Eritoten oman kirjan tekeminen jäi positiivisena asiana mieleen ja sitä olemme myöskin tehneet."

"Olemme keskustelleet asiasta vanhempien kanssa enemmän kuin aikaisemmin. "

"Eteiskirjastohanke on kuitenkin ollut mahtava idea ja kehityskohde. Vanhemmat ovat ottaneet asian hyvin vastaan."

Eteiskirjasto

<https://www.dreambroker.com/channel/837cyo6v/ime85uvh>

Pilottitoimintaa käytännössä: eteiskirjaston perustaminen

- Pilotissa kerättiin erilaisia työkaluja ja ideoita eteiskirjaston perustamisesta päiväkotiin yhteistyössä paikallisen kirjaston kanssa.
- Eteiskirjasto innostaa yhteiseen lukemiseen kotona ja tuo monipuolisen kirjallisuuden jokaisen lapsen saataville.

Eteiskirjasto Lehmuslinnan päiväkodissa

Eteiskirjasto Lehmuslinnan päiväkodissa

“Haluan lukea saman kirjan kuin Leo!”

Eteiskirjasto Lehmuslinnan päiväkodissa

Iloiten ja hyppien kohti monilukutaitoa

<https://youtu.be/Am-sUgLINvM?feature=shared>

Kiitos!

Niina Mähönen
Asiantuntija, OPH
niina.mahonen@oph.fi

Elisa Helin
Opetusneuvos, OPH
elisa.helin@oph.fi

Tule juttelemaan Lukutaito-ohjelmasta ja
Lukevasta varhaiskasvatuksesta OPH:n
osastolle 6m60

- Perjantaina kello 12-13
- Lauantaina välitunti kello 13